

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus IV. De reliquis pertinentibus ad hunc titulum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

res; id, quod determinare, relinquatur arbitrio prudentis, & periti Judicis; hinc nomine necessitatis venit periculum temporalis damni privati, vel publici, L. 1. §. Sed excipiuntur. ff. de Feriis, ibi: *si res tempore peritura sit*, &c. de quibus V. Castropal. *cit. de observat. festorum D. unica. p. 7. num. 17.* ubi tamen nota, ut causa necessitatis, vel pietatis, seu religionis excuset, causam debere, esse certum, ut prævaleat in casu legis certæ.

853. Not. 5. in quæstione, an *quæcunque jura-menta in c. 1. h. t. die festo prohibita sint* affirmari à Panormit. *in dict. c. 1. n. 8.* sed intelligendum de solis juramentis *judicialibus* tradi à Cajetano 2. 2. q. 122. a. 4. §. *secundum*; mediam sententiam rectius teneri à Suarez l. 2. de festis. c. 30. n. 17. dicente, prohiberi omnia, & sola *judicialia*, & firmantia, seu *adjecta contractibus* prohibitis; nam cum *judicialia*, & mercatus tali die æquæ vetita sint, etiam ea prohibita consequenter censerentur, reliqua in eorum firmitatem.

854. Not. 6. dubitari, an Judex die festo licite, ac valide det mandatum executionis post jam latam sententiam? fieri posse etiam ipsam executionem in feriis repentinis, & rusticis, censet Haunoldus *cit. n. 220.* imò & Sacris, si non requiritur causæ cognitio, Abbas *in c. fin. h. t. n. 20.* sed etiam solum mandatum faciendi executionem est exercitium jurisdictionis contentiosæ; quamvis aliqui velint, non interdici quodvis exercitium hujus jurisdictionis; sed tantum *judiciale*, quod etiam domi potest fieri, ut mandatum citationis.

855. Not. 7. specialiter etiam controverti, an valeat citatio, mandata quidem, & facta in die festo, sed in diem non festum? 2. si etiam in diem feriatum? In primo casu valere talem citationem, si non referatur ad diem festum, nisi terminum extrinsecum v. g. ad diem dominicum exclusivè, tradit Haunold. *cit. num. 223.* in secundo casu, valituram affirmat innocentius *c. fin. h. t.* sic, ut non quidem teneretur citatus adesse ipso die festo, sed proximo non festo, quin ex hoc haberi posset contumax.

Secunda sententia, simpliciter negat valere; tertia distinguit, & negat valere,
Tom. II.

si dies festus *specificè* exprimat v. g. *proximo die Dominico*, vel *proximo festo B. V. Annunciate*: affirmat valere; si dies festus non exprimat *specificè*, sed v. g. solum tali die mensis, esto contingat, eo die esse diem festum, ut si iubeatur adesse 25. Nov. & in eo loco festum S. Catharinæ sit festum; sic tamen, ut ad declinandam contumaciam sufficiat, quod citatus adsit proximo die non festo; Secunda opinio tribuitur Fagnano; tertia, Zoëtio *h. t. n. 16.* & Ant. Perez *in Cod. h. t. n. 9.* quorum ratio est, quod talis citatio valeret, cum expressione, quod si expresso tali die contingeret, esse festum, compareat proximo non festo; at, etiam hac expressione non facta præsumitur ex intentione citantis eadem conditio; ne præsumamus eum velle contra legem agere; ergo.

ARTICULUS IV.

De reliquis pertinentibus ad hunc titulum.

PRIMA quæstio fieri potest occasione 856. dictorum de feriis, qualiter accipiendum sit *initium*, & *finis* Festorum, ut sciatur tempus, intra quod cessandum, vel extra quod vacari possit servilibus? hanc quæstionem Archiepiscopus Terdonensis proposuit Alexandro III. ut habetur *c. 2. h. t.* cui idem Pontifex respondit: *licet scriptum sit, de vespera in vesperam celebrabitur Sabatha vestra: festorum tamen principium, & finis juxta eorum qualitatem, & diversarum regionum consuetudinem debet attendi: & sicut magnitudo dierum exigit, prius incipere, & tardius terminari; & c. 1. eod. ibi: omnes dies Dominicos à vespera in vesperam*, cum omni veneratione decernimus observari; hinc dubitari potest, an modus incipiendi, & terminandi festa, vel diem Dominicum, sit juris divini, vel tantum Ecclesiastici? affirmativam quoad primum sequitur Panormitanus hic; Sylvester autem V. *Dominica q. 2.* hoc restringit ad sola festa primæ Classis, quales sunt Dominica, Natalis Domini

E c 2

Epi

Epiphaniæ, Pentecostes, & Ascensio Domini: sed rectius dicitur, de omnibus festis id tenendum de jure tamen solum Ecclesiastico; si enim foret juris divini, non posset mutari regionum consuetudine; cujus tamen contrarium constat ex textu, ibi: *juxta diversarum regionum consuetudinem debet attendi*; id autem, quod assumitur ex Levit. 23. Christi morte sublatum est; cum spectaverit ad cæremonias veteris legis; quæ in vi legis antiquæ; nec cum aliquid simile præcipitur ab Ecclesia, fideles obligat. Consuetudo autem celebrandi festum à vespera ad vesperam communiter obtinet, ut notat Barbof. in c. 2. h. t. n. 3. quod intelligitur de media nocte prioris, ad mediam noctem sequentis diei.

357. Altera quæstio est de genuflexione, ut habetur dict. c. 2. ibi: *diebus autem Dominicis, & aliis præcipuis festivitibus, sive inter Pascha & Pentecosten, genuum flexio nequaquam debet fieri: nisi aliquis ex devotione id velit facere in Secretis*. In consecrationibus autem Episcoporum, & Clericorum ordinationibus, consecrans, & consecratus tantum, genua flectere possunt: secundum quod consecrationis modus requirit; quod tamen intellige de genuflexionibus, quæ ex præscripto Ecclesiæ cæteròquin in certis actionibus fieri solent; ut tunc intra illud tempus noti fiant; quod videtur inductum ob memoriam Christi, qui, postquam pro salute nostra in cruce obiit, à mortuis die Dominico resurrexit, ut constat ex c. *Sabbatho* 13. dist. 3. de consecrat. ibi: *nam, si diem Dominicum ob venerabilem Resurrectionem Domini nostri JESU Christi non solum in Pascha celebramus, &c.* De significatione porro hujus genuflexionis videri potest Gonzalez cit. c. 2. h. t. à n. 7.

358. Tertia quæstio est de celebratione festi SS. Trinitatis; sic enim de hac habetur in dict. c. 2. h. t. *Præterea Festivitas S. Trinitatis, secundum consuetudinem diversarum regionum, à quibusdam consuevit in octavis Pentecostes: ab aliis in Dominica prima ante Adventum Domini celebrari. Ecclesia siquidem Romana in usu non habet, quod in aliquo tempore hujusmodi celebret specialiter fe-*

stivitatem: cum singulis diebus, Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto, & cætera similia dicantur ad laudem pertinentia Trinitatis. Ex quibus nota, quod hujus festivitatis peculiare præceptum, aut specialis dies ejus celebrationi assignatus non fuerit primis Ecclesiæ seculis; oriente autem hæresi Arrianâ, in privatis quibusdam Ecclesiis; octavo deinde seculo in quibusdam in octava Pentecostes; in aliis Dominicâ primâ Adventus celebrari cœptum. Unde, quando Alexander III. consultus à PP. Gallicanis, *an dictum festum certo die celebrare liceret?* respondit; *Ecclesiam Romanam non consuevisse speciali die hoc Mysterium celebrare, cum singulis dicatur Gloria Patri: non damnavit illarum Ecclesiarum consuetudinem; sed tantum non indixit pro hoc festo certum diem, quem tamen postea statuit Joannes XXII. ut notat Granatus de offic. divino sect. 6. c. 19.*

Quæstio 4. est, an præter dies festos, qui enumerantur in c. *fin. h. t.* etiam alia festa, quæ hodiè celebranda sub præcepto, licet ibi non expressa, veniant sub illis quibus invalidè, ac illicitè celebrantur actus judiciales? enumerantur autem ibi: Natalis Domini, S. Stephani, Joannis Evangelistæ, Innocentium, S. Sylvestri, Circumcisionis, Epiphaniæ, 7. dies Dominicæ passionis, Resurrectionis cum 7. sequentibus, Ascensionis, Pentecostes, cum duobus, qui sequuntur. Nativitatis Bap. Festivitatum omnium Virginis gloriosæ: 12. Apostolorum, & præcipuè Petri & Pauli, B. Laurentii, Dedicacionis B. Michaëlis, solemnitatis omnium Sanctorum; dies Dominici, cæterâquè solennitates, quas singuli Episcopi in suis Dioccesibus cum Clero, & populo duxerint celebrandas.

Ratio autem dubitandi sumitur ex Constit. Urbani VIII. incip. *Universa*; ibid. Sept. 1642. ubi, postquam ultra dies in c. *fin.* expressos, alii superadditi sunt, subjungit: *non intendimus tamen per hanc nostram Constitutionem dies feriatos circa judicialia in aliquo immutare, quos ad hunc effectum relinquimus in eisdem terminis, & statu, in quibus erant*

erant ante ejus promulgationem; ex quo videtur inferri posse, in aliis diebus festivis non prohiberi dictos actus judiciales. Sed dicendum omnibus diebus feriatis de præcepto, abstinendum à judicialibus; quia licet ibi non exprimantur nominatim omnes, qui de facto sunt; exprimuntur tamen sub his verbis, *caeterisque solemnitatibus, quas Episcopi in suis Diocæsis, &c.*

361. Circa istam clausulam (*quas Episcopi in suis Diocæsis duxerint solemniter celebrandas*) quæstiones aliquot proponit P. Antoniùs de Quintanaduennas in Singulari. Theol. moral. tr. 7. Sing. 1. Prima est, an Episcopus, aut locorum Ordinarius possit, absque novo Sedis Apostolicæ decreto, cum Missa, & Officiò diviño, in sua dicecesi Sanctos celebrare, quos in eorum Canonizationis indultis Pontifex celebrandos concedit? Secunda, an de quocumque Sancto canonizato: etiamsi in Calendario non sit descriptus, neque in speciali Bulla detur facultas ad illius celebrationem, dummodo sit in Martyrologio Romano, possit Missa votiva celebrari? Tertia, utrum de Beatificato possit missa votiva dici à quocumque Sacerdote; & Pontificia ab Episcopo: nec non fieri in illius honorem processio solemnitas in aliqua Ecclesia, vel Opido?

362. Ad 1. respondet Quintanaduennas cit. singul. 1. n. 4. quotiescunque extat diploma Pontificium (quo conceditur, ut ab universis Christi fidelibus, quolibet anno, in die obitus talis Sancti Canonizati, festum, & officium, tanquam de Confessore v. g. vel Martyre, ad formam in Rubricis Breviarii præscriptam, solemniter celebrari possit) posse quemlibet Episcopum, vel Ordinarium in sua Dicecesi statuere, ut Missa, & Officium de hujusmodi Sancto, absque novo Pontificis, vel Sacræ Rituum Congregationis decreto celebretur; pro qua Sententia citatur ab eodem, Suarez tom. 1. de Relig. l. 2. c. 11. num. 4. & alii.

Nam, Episcopum posse in sua Dicecesi, saltem cum Clero, & populo, indicare festivitates Sanctorum celebra-

das solemniter; constat ex numer. 800. & tradit Suarez cit. num. 5. Azor, Fagundez, Layman, & alii. Festa enim instituire, non solum dicit, quod dies alicujus Sancti, v. g. Sancti Ignatii, ut festivus observetur, in illoque ab opere servili abstinetur, sed quod de ipso etiam Missa, & officium celebrentur. Incongruum enim videtur, ut festivus sit in urbe aliqua alicujus Sancti dies, & quod ipsi, pensum divini officii, & Sacrificii Missæ, non impendatur: aut nec mentio in Ecclesiis illius urbis de illo fiat; cum institutio festorum ad ipsius Sancti cultum ordinetur, & hic præcipue in Sacrificio Missæ, & divino officio consistat, ac ostendatur; sic ille.

Dices: cum Urbanus VIII. rogatus esset, quomodo intelligantur illa verba: *ad formam in Rubricis Breviarii Romani præscriptam; & an Ordinarii, & Capitula poterunt, eorum arbitrio, recitare de Sanctis Canonizatis, sibi bene visis, non existentibus in Calendario; etiamsi non sint Patronalia Episcopatum, nec minus requiescant in illis corpora, nec notabiles Reliquie illorum?* respondit Sacra Rituum Congregatio, non posse Ordinarium, neque Capitulum, aut alias recitare Officium de Sanctis Canonizatis, qui non sint in Calendario descripti, vel non sint Patroni Ecclesiarum, aut adsint ipsorum Reliquie insignes juxta Decretum ultimo loco contra abusum emanatum, die 9. Decembris 1628.

Resp. hanc Congregationis declarationem non obtare dictis; nam illa nihil aliud vult, quam non eo ipso præcisè, quod aliquis Sanctus Canonizatus sit, vel descriptus in Martyrologio Romano, licere facere divinum officium de illo; nisi etiam sit in Calendario Breviarii Romani, vel Patronus Ecclesiæ, vel in ea sint insignes Reliquie, vel extet novum speciale decretum, id concedens; at, in casu datæ assertionis extat tale novum decretum, ut supponitur in casu; ergo. Tale decretum extat de S. P. N. Ignatio, datum ab Urbano VIII. 1623. ibid. Aug. incipiens: *Rationi congruit; & de S. Franc. Xaverio à Greg. XIV.*

Ad 2. respondet singul. 3. n. 2. posse quem

Ec 3

863

864

865

quem in praxi sequi affirmativam absque periculo venialis peccati; hoc enim videtur traditum à S. Cypriano, & aliis ibid. relatis, dicentibus, *pro natalitiis* (Sanctorum) *annuâ die facimus*; sed *facere* idem erat penes antiquos, quod *sacrificare*, ut tradit Baronius in notation. Martyrolog. c. 4. Deinde cultus, qui Sanctis deferri solet, & potest, completur, quod Sacrificia tam Eucharistiæ, quàm laudum & precum (vulgò *officium*, seu *Horæ Canonice* nuncupatur) in honorem eorum Deo publicè offerantur; & dies festi in eorum memoriam celebrentur, ut tradit Cardinalis Bellarminus tom. I. *Controvers. l. 1. c. 7.* & Castropal. tr. 4. *de fide D. 1. p. 5. numer. 7.* Ludovicus de Torres, *D. 17. d. 1.* & alii communiter. Si ergo solet, & potest hic cultus cuilibet Canonizato exhiberi, etiamsi non sit in Calendario: dummodo sit in Martyrologio, quod est Canonizatorum Catalogus, Missa votiva dici poterit pro libito Sacerdotis die illo.

866. Ad 3. respondet Ludovicus Torres 2.2. *D. 17. d. 8.* ex c. 1. de Reliquiis, & veneratione SS. supposito indulto Pontificio, quod alicui Regno, Provinciæ, Religioni, vel etiam personis particularibus, liceat celebrare, & officium dicere de tali Beatificato, certo die, & loco, in diplomate Pontificio expresso, id non licere aliis, neque alio die, aut loco, *præter assignata in Pontificio diplomate*; ratio ipsius est. 1. quia nemini licet alicuiquem, absque Sedis Apostolicæ auctoritate, cultu publico venerari; sed hic solum in casu posito tali Regno, Religioni, aut personis conceditur: ergo aliis non licet. 2. quia, si omnibus licet, ad quid Pontifex pro tali Religioni cultum limitat? 3. quia hæc specialis concessio tali Religioni facta, est privilegium illi concessum; ergo generalis prohibitio manet integra. 4. quia ita nullum esset discrimen inter Canonizatum, & Beatificatum; si respectu cujuslibet, quilibet cultus liceret: ergo, &c.

867. Castropalaus autem citatus p. 5. §. 5. num. 7. *de hac quest.* sic loquitur: Dicendum est, longè pius, & probabilius esse, posse quemlibet Sacerdotem Missam votivam, & Officium votivum recitare

in honorem illius Beatificati, pro quo Sedes Apostolica concessit alicui speciali Religioni, vel Provinciæ, Missam, & Officium proprium aliquo die celebrare; quia una Missa in uno loco ejusdem valoris est, & æstimationis, ac plures missæ pluribus in locis factæ: ergo Sedes Apostolica concedens, ut in honorem alicujus missa aliqua dicatur, simul declarat dignum esse, in cujus honorem omnes dici possent. Sed hac declaratione facta tollitur prohibitio relata in c. 1. de Reliq. & Venerat. Sanct. in quo cavetur, neminem esse venerandum sine autoritate Romanæ Sedis. Nam cum hunc Sanctum ex tua devotione veneraris, autoritate Romanæ Sedis facis, quæ judicavit dignum esse illa veneratione; hæc ille.

Hanc sententiam Castropalai videtur 868. tacite sequi Quintanaduennas *singul. 5. n. 2. & seq.* ubi etiam ex mente illius respondet ad rationes in contrarium, relatas n. 866. pro quo audiendus est textus c. 1. de Reliquiis, & veneratione Sanctorum, qui sic habet: *Audivimus, quod quidam inter vos, diabolicâ fraude decepti, hominem quemdam in potatione, & ebrietate occisum, quasi Sanctum (more infidelium) venerantur; cum vix pro talibus, in ebrietatibus peremptis, Ecclesia permittat orare.* Dicit enim Apostolus (ebriosi Regnum Dei non possidebunt) *illum ergo non presumatis de cetero colere: cum, etiamsi per eum miracula fierent, non liceret vobis ipsum pro sancto, absque auctoritate Romane Ecclesie, venerari;* quo posito.

869. Resp. ad 1. ex hoc c. nihil aliud haberi, quàm quod non liceat alicui deferre cultum, *tanquam Sancto*, etiamsi patraret miracula, nisi auctoritate Romanæ Ecclesie concessum sit, illum *pro Sancto venerari*; seu nisi autoritate Ecclesie Romanæ declaretur *simpliciter dignus tali cultu*: sed quando extat indultum Pontificium, quod talis Beatificatus coli possit celebratione Missæ, & officio divino, in aliquo Regno, Provinciæ, &c. non colitur pro Sancto, seu digno tali honore, sine autoritate Ecclesie Romanæ; sicut enim, *qui existit hic, simpliciter existit; sic,*

fic, qui est dignus eo cultu hic, est simpliciter dignus; ergo; ex quo patet ad 1. Ad 2. Resp. limitationem illam esse ad missam propriam de illo, juxta leges Rubricarum; non ad votivam.

870. Ad 3. Resp. duo præstari per privilegium certo loco, vel Religioni concessum. 1. quòd in tali loco de illo dici possit *missa propria*; & in hoc est privilegium loci, & diei: alterum, quòd per hoc eo ipso removeatur prohibitio in c. 1. cit. *ne alicui præstetur cultus, nisi Ecclesia declaratione dicatur simpliciter dignus tali cultu*; & hoc non est particulare illius tantum loci, ut ostendimus. Ad 4. Resp. discrimen esse in eo, quòd præcipiatur de Canonizato; credere, Canonizatum, esse dignum tali cultu; de Beatificato autem solum permittatur; sic Castropalaus, & ex illo Quintanaduennas loc. cit.

871. Quoad alteram partem de processione solenni, affirmativam patiter tenet Castropalaus cit. n. 8. ubi refert, à pluribus 20. Doctoribus Salmanticensibus opinioni affirmanti subscriptum esse. Et, cum opponitur decretum à Sacra Rituum Congregatione, post prædictam horum Doctorum sententiam, editum, & à SS. D.N. Urbano approbatum, ubi sic dicitur: *De Sanctis Episcopis locorum, Martyribus, Civibus, & aliis Festis, de quibus in Calendario Romano, seu Rubricis Breviarii, nihil habetur, ut etiam de Beatis nondum Canonizatis, nihil propria autoritate, constituatur, sed omnino consulatur Sacra Rituum Congregatio*: postea additur; hoc approbatum à SS. P. P. Urbano. Resp. decretum istud non obstare, cum in illo solum statuatur, ne propria auctoritate, extra Summum Pontificem, vel Decretum S. Congregationis Rituum; à Pontifice approbatum; ab Episcopis de Beatis aliquid statuatur; at si cultus votivus deferatur alicui Beatificato, quem Summus Pontifex, indulto suo, simpliciter declaravit dignum cultu per divinum Officium, non sit auctoritate propria inferiorum Summo Pontifice; atqui auctoritate Papæ declaratus dignus eo cultu tali loco, die, à talibus, est eadem auctoritate declaratus simpliciter dignus; ergo.

872. Ad extremum quæres, cum tanta sit varietas opinionum in quæstione, quæ

propriè sit actio servilis; die festo interdita? item, quantum tempus, quo talis actio exercetur, sufficiat, ut tanto tempore laborans, censeatur delinquere lethaliter? quæ in his statui possit regula, ut Confessarii rectè judicent, & poenitentes, præsertim, sæpiùs ista practicanes, ritè instruant? Ad 1. videtur attendendum, an actio talis sit, quæ communiter proximè in commodum corporis, vel potius propter vires corporis, quàm animi, exercetur, & regulariter vulgaribus hominibus, & conductis committi solet? hæc enim à majori Doctorum parte propriè servilis habetur, & prohibita censetur, nisi adsit justa ratio excusans; istæ porò sunt functiones artium mechanicarum, & propriè servorum, ancillarum, rusticorum, nisi sint ex iis, quas exigit necessitas quotidiana, ut sunt parare cibos, &c.

Ad 2. mira est varietas Doctorum; aliqui enim ad peccatum grave contrahendum, ex labore servili die festo fidelibus interdicto, censent (seclusà rationabili causa excusante) exigunt, quod per integram horam continuetur; alii si 5. quadrantibus; alii, si duabus horis; alii si tribus; alii denique si tertia parte diei; quorum Authores videri possunt in Theol. practic. P. Jacobi Illung *in. 5. D. 2. q. 1. a. 2. §. 1. à n. 168.* qui tanquam rectiorem in praxi censet non improbabilem sententiam Tamburini *l. 4. Decal. c. 3. §. 2. n. 1.* Laborem illum, per duas horas continuatum, dicentis, non esse materiam gravem; cum sit solum duodecima pars temporis, quo ex præcepto abstinendum est à servilibus; quæ relatè ad totum tempus merito reputari possit materia parva; id, quod consideratis causis, ex quibus talis labor susceptus est, arbitrio prudentis, ac periti Confessarii definitum; relinquendum est; ut contingit aliis præceptis humani solum juris.

873.

